

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ КУСАНИХ РАН ДИТЯЧОГО НАСЕЛЕННЯ

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ КУСАНИХ РАН ДИТЯЧОГО НАСЕЛЕННЯ – У роботі представлено результати обстежень кусаних ран дитячого населення, яким було надано допомогу за останні 3 роки в КУТОР “Обласна дитяча клінічна лікарня”. Понад 80 % пошкоджень припадає на теплий період року, починаючи з весни і закінчуючи осінню. В основному кусані рани діти отримують від знайомих собак і котів. Особливо страждають діти (хлопчики в 2 рази частіше) у віці від 7 до 13 років (63,6 %). Найчастіше уражаються кінцівки (кисть, передпліччя, голітка). Специфічну імунопрофілактику дітям надавали вчасно.

НЕКОТОРЫЕ ПРОБЛЕМЫ КУСАННЫХ РАН ДЕТСКОГО НАСЕЛЕНИЯ – В работе представлены результаты обследования кусаных ран детского населения, которым была оказана помощь за последние 3 года в КУТОС “Областная детская клиническая больница”. Более 80 % поврежденных наблюдается в теплое время года, начиная с весны и кончая осенью. В основном кусаные раны получают дети от знакомых собак и кошек. Особенно страдают дети (мальчики в 2 раза чаще) в возрасте от 7 до 13 лет (63,6 %). Наиболее часто повреждаются конечности (кисть, предплечье, голень). Специфическая иммунопрофилактика детям осуществлялась своевременно.

SOME PROBLEMS OF THE BITING WOUNDS OF CHILD POPULATION – The paper presents the results of a survey of biting wounds of the child population who beat assist for last 3 years in the regional children’s hospital. More than 80 % damage observing on warm season starting in spring and ending in the fall. Basically biting wound children receive from known dogs and cats. Particularly affecting children (boys are twice as likely) aged 7 to 13 years (63.6 %). Frequently injured body parts – limbs (palm, forearm, shin). Children’s specific immunoprophylaxis carried out timely.

Ключові слова: кусані рани, дитяче населення, собаки.

Ключевые слова: кусаные раны, детское население, собаки.

Key word: biting wound, child population, dogs.

ВСТУП Сказ – одне з найнебезпечніших захворювань. Особливістю його є те, що від цієї недуги немає лікування, перебіг захворювання завжди закінчується летально [1, 6].

Наша область (згідно з даними санепідемстанції) займає одне з перших місць в Україні щодо кількості зареєстрованих випадків сказу серед тварин (Кременецький, Тернопільський, Бучацький, Шумський, Бережанський тощо райони) [1–3]. Головним джерелом та переносниками сказу є лисиці (49,2 %), собаки (21,3 %), гризуни [4, 9].

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ З метою вивчення закономірностей кусаних ран проведено обстеження дитячого населення області за останні 3 роки, яким було надано допомогу в КУТОР “Обласна дитяча клінічна лікарня”.

За останні роки спостерігається стійка тенденція до постійного збільшення кількості дітей, які звертаються за медичною допомогою у нашу клініку з укусами тварин і відповідно проведення профілактичних щеплень [2, 6]. У 2009 році за медичною допомогою звернулася 141 дитина, у 2010–2012 рр. відповідно 176 – 222 – 288 дітей.

Кількість бродячих собак у селах та містах значно зросла. Особливо це актуально навесні, осінню, коли тварини стають значно активнішими [1, 4]. Статистичну обробку результатів виконано у відділі системних статистичних досліджень університету в програмному пакеті Statsoft STATISTIKA.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ Спостерігається чітка сезонна залежність кількості кусаних ран – значне їх зростання у березні (2010 р.), квітні (2012 р.) майже у 2 рази і протягом літнього періоду – великі канікули (табл. 1).

Таблиця 1. Сезонна залежність кусаних ран (за матеріалами Обласного дитячого травм пункту)

Місяць	Кількість хворих (роки)		Відсоток (роки)	
	2010	2012	2010	2012
Січень	6	19	3,4	6,6
Лютий	3	16	1,7	5,6
Березень	20	15	11,3	5,2
Квітень	24	34	13,6	11,8
Травень	22	35	12,5	12,2
Червень	24	34	13,6	11,8
Липень	27	35	15,3	12,8
Серпень	22	23	12,5	8,0
Вересень	1	27	1,0	9,4
Жовтень	10	13	6,0	4,5
Листопад	7	29	4,0	10,1
Грудень	10	11	6,0	3,8

Понад 80 % пошкоджень припадає на теплий період року, починаючи з весни і закінчуючи осінню. Значний спад травматизму припадає на початок навчального року – вересень, що зумовлено значним зменшенням часу неконтрольованого дозвілля [5, 8]. Дуже рідко пошкодження мають місце у школі, дитячих, спортивних та інших навчальних закладах.

Надлишок вільного часу, недостатній контроль дорослих, неконтрольоване дозвілля, допитливість, відсутність життєвого досвіду, самоконтролю є одними з головних чинників даного травматизму. Понад 80 % пошкоджень діти зазнають у побутових умовах.

Особливо страждають діти (хлопчики в 2 рази частіше) у віці від 7 до 13 років (63,6 %). Менше травмуються діти до 6 років (18,8 %), що зумовлено організованим дозвіллям (дитячі дошкільні заклади) з обмеженим контактом із тваринами, а також більшою опікою батьків. Найменше кусаних ран отримують старші діти (17,6 %) – життєвий досвід, дотримання правил поведінки з домашніми улюбленицями та іншими тваринами – є головними запобіжними заходами.

Кусані рани від собак (77,1 %) діти отримують при їзді на велосипеді, ковзанах, лижах, санчатах, при різких рухах (біг, стрибки тощо), які провокують захисні реакції у тварин. Фактично кожний укусу, отриманий дитиною, був спровокований (табл. 2).

Таблиця 2. Кусані рани, нанесені тваринами, у 2012 р. (за матеріалами Обласного дитячого травмпункту)

Тварина	Кількість	Відсоток
Собака	222	77,1
Знайома	98	34,0
Домашня	85	29,5
Бродяча	39	13,5
Кіт	42	14,6
Знайомий	33	11,5
Бродячий	9	3,1
Хом'як	16	5,6
Кріль	2	1,0
Миша	2	1,0
Мавпа	1	0,3
Свиня	1	0,3
Кріт	1	0,3
Черепаша	1	0,3

В основному рани наносять домашні та чужі собаки (34,0 %) – діти намагаються погладити песика, дати пряник або поправити собачу мисочку, коли той їсть.

Бродячі собаки кусають досить часто (13,5 %). Вони є головною загрозою, за ними не можливо встановити ветспостереження, вони не щеплені проти сказу.

Менше кусаних ран діти зазнають від котів (14,6 %). Як правило, це домашні улюбленці (11,5 %) й рідко невідомі кішки. Кусані рани, нанесені котами, такі ж небезпечні як і від інших тварин.

Спостерігається тенденція до збільшення травм, нанесених хом'яками. Якщо за минулі роки кількість таких ран не перевищувала 2 %, то у 2012 році – 5,6 %. Ці гризуни доступні дітям у зоомагазинах. Поодинокі випадки ран, нанесених кролями, мишами-полівками (1,0 %), мавпами, кротоми, черепахами (зоопарк), домашніми свинями.

Найчастіше уражаються кінцівки (кисть, передпліччя, гомілка). Рідше зазнають пошкодження голова, тулуб. Особливо небезпечні травми нанесені влітку, коли на дитині мало одягу. Взимку чобітки, валянки, куртки, товстий одяг захищають дитину від пошкоджень. Небезпечні рани на пальцях кінцівок, голові, шиї – захворювання виникає та прогресує дуже швидко. Кусані рани голови, носа, губ, вух характерні для дітей віком до 6 років.

Головним заходом проти цієї недуги є тільки профілактичні щеплення, які розробив Луї Пастер у 1885 році [3, 7]. Специфічну імунопрофілактику надавали у нашому закладі в основному дитячому населенню

міста Тернополя та Тернопільського району, а також з інших районів області (10,8 %).

Кусані рани (садно, ослинення) негайно промивали мильним розчином, антисептиками і проводили хірургічну обробку ран згідно з інструкцією.

Відразу за медичною допомогою звернулося 67,0 % дітей, на другий день з моменту укусу – 19,0 %, після 10 днів – 2,8 %.

Слід пам'ятати, що збудник сказу є у слині та мозку хворої тварини. У хворих на сказ тварин різко змінюється поведінка – вони стають або надто лагідними або агресивними, не бояться людей, постійно ковтають повітря, спостерігається надмірне слиновиділення, блювання, параліч мускулатури тощо [2, 4].

Тварину, яка покусала дитину, слід ізолювати (у жодному випадку не вбивати!) окремо від інших тварин і протягом 10 днів ветлікар повинен спостерігати за станом її здоров'я.

ВИСНОВКИ 1. Найбільше пошкоджень припадає на теплу пору року, які спровокували діти, переважно хлопчиками у віці від 7 до 13 років.

2. Головним джерелом кусаних ран у дітей є знайомі собаки і коти.

3. Профілактичні заходи такого травматизму є комплексними – контрольоване дозвілля дітей, профілактичні щеплення тварин, відлов бродячих собак, вчасна імунопрофілактика дітей.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. gazeta1. com /.../ 7775_ ternopilchchina-u-liderakh- za-kilkisty-vipadkiv-s... // Тернопільщина у лідерах за кількістю сказу. Номер один. – 24 березня 2013.
2. medviva. com/ skaz // Сказ – MedViva. com. – 2012.
3. t-weekly. org. ua / index. php? option=com_content // Для Тернопілля СКАЗ є актуальним як ніколи і його варто боятися. – 25 вересня 2013.
4. www. 0352. com. ua > Новини > Суспільство // Останнім часом до медиків звертаються тернополяни, які потерпають через укуси домашніх улюбленців. – серпень. – 2013.
5. www. 0352. com. ua /articl/333707 // На Тернопільщині зростає кількість тварин, заражених сказом, а грошей на вакцинацію немає // Новини Тернопілля. – вівторок 18 червня. – 2013.
6. www. guoz. te. ua /XML/ 230920134. thm // 28 вересня – Всесвітній день боротьби зі сказом. – 23 вересня. – 2013.
7. www. oblse. zp. ua /comment. php? id = 281 // Сказ. Заходи боротьби та профілактики. – 11 / 05 / 2011.
8. 20 minut. ua /Novyny Ternopolya/Zdorovya/ 176039. // Влітку діти травмуються вдвічі частіше / Новини Тернопілля – 20... 21 травня. – 2010.
9. 20 minut. ua /Novyny Ternopolya/podiy // Тернопілля відгодять від Європи через сказ. – 6 листопада. – 2012.

Отримано 21.01.14